

Julkinen kuuleminen

Luonnoksesta EKP:n soveltuvuusarviointioppaaksi

Kysymyksiä ja vastauksia

1 Mikä on soveltuvuusarviointioppaan tarkoitus?

Oppaassa selvitetään niitä periaatteita, käytäntöjä ja menettelyjä, joiden avulla EKP pankkivalvojana arvioi merkittävien luottolaitosten ylimpään hallintoelimeen nimitettävien jäsenten soveltuvuuden. Opas on tarkoitettu tiedoksi niin valvottaville yhteisöille ja niiden ylimpään hallintoelimeen mahdollisesti nimitettäville henkilöille kuin suurelle yleisöllekin. Valvottavat yhteisöt ovat ensisijaisesti itse vastuussa siitä, että niiden ylimpään hallintoelimeen nimitetään soveltuvia jäseniä. Oppaaseen kirjatut EKP:n linjaukset ja arviointikriteerit on tarkoitettu niiden tueksi, ja näin arviointiprosessikin saattaa nopeutua. Pyrkimyksenä on yhdenmukaistaa soveltuvuusarviointia yhteisessä valvontamekanismissa ja varmistaa pankeille yhdenvertaiset toimintaedellytykset.

Ylimmän hallintoelimen jäseniksi voidaan kansallisesta lainsäädännöstä riippuen lukea myös pankin keskeisistä valvontatoiminnoista vastaavat johtajat (kuten riskienhallintajohtaja ja compliance-vastaava).

2 Mitkä ovat soveltuvuusarvioinnin kriteerit?

Luottolaitoksen ylimpään hallintoelimeen nimitettävien jäsenten soveltuvuus arvioidaan vakavaraisuusdirektiivissä määritettyjen kriteerien perusteella. Nämä viisi kriteeriä ovat maine, kokemus, eturistiriidat ja riippumattomuus, tehtävään käytettävissä oleva aika sekä hallintoelimen soveltuvuus kokonaisuutena. Arviointipyyynnön esittää asianomainen luottolaitos, ja arviointi suoritetaan sen sijaintimaan lainsäädännön mukaisesti.

3 Miten EKP:n opas liittyy EPV:n ohjeisiin ja mikä niiden suhde on?

Euroopan pankkiviranomainen (EPV) on sääntelyviranomainen, jonka tehtävänä on antaa ohjeita vakavaraisuusdirektiivin tulkintojen yhdenmukaistamiseksi. EKP:n pankkivalvonta tukee tätä työtä yhtenäistämällä EU:n vaatimusten täytäntöönpanoa. Sen tehtävänä on erityisesti varmistaa, että rahoituspalveluja koskevaa yhteistä säännöstöä sovelletaan samalla tavalla kaikkiin yhteisessä valvontamekanismissa valvottaviin luottolaitoksiin.

EKP:n opas ei millään tavalla korvaa EPV:n ohjeita. EKP ja yhteiseen valvontamekanismiin kuuluvat kansalliset toimivaltaiset viranomaiset noudattavat EPV:n ohjeita, ja ohjeiden muuttuessa myös EKP:n

pankkivalvontaperiaatteita, -käytäntöjä ja menettelyjä voidaan joutua muuttamaan. EPV:n ohjeiden parantamiseksi on parhaillaan käynnissä kuulemismenettely. Siitä kerrotaan tarkemmin [EPV:n verkkosivuilla](#).

4 Miten EKP:n opasluonnosta koskeva kuulemismenettely etenee?

Vastausaikaa on perjantaihin 20.1.2017 asti. Vastausajan päätyttyä EKP arvioi saadut kommentit ja viimeistelee oppaan niiden pohjalta. EKP ottaa lopullisessa oppaassa huomioon myös mahdolliset EPV:n ohjeisiin tehtävät muutokset. Lopullinen opas julkaistaneen vuoden 2017 toisella neljänneksellä. Samalla julkaistaan selvitys siitä, miten kuulemismenettelyssä esiin tuodut seikat on otettu huomioon.

5 Ovatko oppaan säännöt velvoittavia?

Opas ei sinänsä ole oikeudellisesti velvoittava asiakirja, vaan sen tarkoituksena on yhdenmukaistaa soveltuvuusarvioinnissa käytettävien arviointikriteerien soveltamista ja luoda siten yhteistä valvontakäytäntöä. Lisäksi laitosten odotetaan huomioivan oppaan periaatteet valitessaan ylimmän hallintoelimensä jäseniä.

6 Mihin pankkeihin opasta sovelletaan?

EKP tekee soveltuvuusarviointeja vain suorassa valvonnassaan olevien pankkien hallintoelinten jäsenistä, joten opasta sovelletaan vain niihin. Pankkiryhmien kohdalla EKP arvioi sekä emoyrityksen että sen tytäryritysten ylimmän hallintoelimen jäsenten soveltuvuuden.

Kansalliset valvontaviranomaiset päättävät edelleen vähemmän merkittävien pankkien hallintoelinten jäsenten soveltuvuudesta (paitsi silloin kun kyseessä on uutta pankkitoimilupaa haettaessa vaadittava soveltuvuusarviointi).

7 Arvioiko EKP jo tehtävässä olevien hallintoelimen jäsenten soveltuvuuden uudelleen?

EKP ei suorita uudelleenarviointeja kaikista hallintoelimen jäsenistä. EKP voi suorittaa soveltuvuusarvioinnin, 1) kun ylimpään hallintoelimeen nimitetään uusi jäsen, 2) kun jäsenen nimitys uusitaan tai hänen tehtävänkuvansa muuttuu ja 3) jos jatkuvan valvonnan yhteydessä on ilmennyt seikkoja, jotka vaikuttavat ylimmässä hallintoelimessä toimivan jäsenen soveltuvuuteen.

Nimityksen uusimisen tai tehtävänkuvan muutoksen yhteydessä suoritetaan uusi soveltuvuusarviointi vain silloin, kun kansallinen lainsäädäntö sitä edellyttää. Joissakin maissa uusi soveltuvuusarviointi on pakollinen tilanteessa, jossa ylimmän hallintoelimen jäsenen toimikautta jatketaan tai jäsen nimitetään hallintoelimen

puheenjohtajaksi. Puheenjohtajanimityksen yhteydessä EKP arvioi, täyttääkö jäsen puheenjohtajalle asetetut tiukemmat soveltuvuusvaatimukset.

Lisäksi EKP voi kuitenkin suorittaa uuden soveltuvuusarvioinnin aina, kun osana jatkuvaa valvontaa ilmenee seikkoja, jotka vaikuttavat ylimmän hallintoelimen jäsenenä jo toimivien henkilöiden soveltuvuuteen. Arviointi tehdään kaikissa tapauksissa tapauskohtaisen harkinnan perusteella noudattaen oikeudenmukaista menettelyä koskevia vaatimuksia sekä sovellettavan lainsäädännön ja muun sääntelyn kriteerejä.

8 Miksi euroalueen eri maissa ei noudateta samoja sääntöjä?

Yhteisessä valvontamekanismissa soveltuvuusvalvonta perustuu EU:n lainsäädäntöön (vakavaraisuusdirektiiviin, YVM-asetukseen ja YVM-kehysasetukseen). Koska soveltuvuusvaatimukset on kirjattu vakavaraisuusdirektiiviin, EKP:n on soveltuvuutta arvioidessaan sovellettava niitä lakeja, joilla direktiivin vaatimukset on kulloisessakin euroalueen maassa saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä. Euroalueen maiden välillä voi olla eroja niiden säännösten kohdalla, joiden täytäntöönpanon suhteen vakavaraisuusdirektiivissä jätetään jäsenvaltioille joustoa. Erot voitaisiin poistaa vain sääntelymuutosten avulla. Myös EPV kiinnitti huomiota maiden välisiin eroihin vuonna 2015 suorittamassaan vertailussa.

Kaikkia arvioitavia henkilöitä arvioidaan samojen viiden keskeisen kriteerin perusteella, mutta kriteerien erilaisista tulkinnoista voi aiheutua eroja maiden välille. Yhteisessä valvontamekanismissa pyritään yhtenäistämään näiden EU:n vaatimusten täytäntöönpanoa.

Arviointikriteerien tulkinta onkin jo yhtenäistynyt (esim. sen suhteen, paljonko kokemusta vaaditaan ja missä tilanteissa eturistiriita katsotaan merkittäväksi), ja lisäksi on yhtenäistetty menettelyjä (esim. yhteiset menetelmät ja yhdenmukaiset ilmoituslomakkeet) ja sovittu tiettyjen valvontakeinojen (kuten haastattelujen) käytöstä.

9 Mihin tehtäviin valittavien henkilöiden soveltuvuus on arvioitava?

Eri laitoksilla on erilaisia hallintorakenteita. Joillakin ylimpään hallintoelimeen saattaa kuulua myös keskeisistä valvontatoiminnoista vastaavia henkilöitä (kuten riskinhallintajohtaja ja compliance-vastaava). Tällöin myös näihin tehtäviin nimitettävien henkilöiden soveltuvuus arvioidaan nimityksen yhteydessä. Muussa tapauksessa oppaan periaatteita sovelletaan keskeisistä toiminnosta vastaaviin henkilöiden nimityksissä kansallisen lainsäädännön sallimissa rajoissa.

10 **Voiko toimitusjohtajasta tulla ylimmän hallintoelimen puheenjohtaja heti toimitusjohtajatehtävän päätyttyä?**

Tällaisesta tehtävänkuvan muutoksesta säädetään useimmiten joko kansallisessa lainsäädännössä tai hyvän hallintotavan säännöstössä tai molemmissa. Yleensä entisestä toimitusjohtajasta voi tulla saman laitoksen ylimmän hallintoelimen puheenjohtaja vasta tietyn karenssiajan jälkeen. Asia kuuluu luottolaitoksen hallinnon jatkuvan valvonnan piiriin, ja sillä voi olla vaikutusta myös soveltuvuusarviointiin, eritoten riippumattomuuden kannalta.

11 **Voiko toimitusjohtaja toimia samanaikaisesti ylimmän hallintoelimen puheenjohtajana?**

EKP katsoo, että luottolaitosten tulee selkeästi eriyttää toimivan ja valvovan johdon tehtävät ja että saman henkilön ei periaatteessa tulisi toimia sekä ylimmän hallintoelimen puheenjohtajana että toimitusjohtajana. Hyvä hallintotapa edellyttää, että kumpaakin tehtävää hoidetaan siihen kuuluvien velvollisuuksien ja tilivelvollisuusvaatimusten mukaisesti. Pankkien hallinnointi- ja ohjausjärjestelmiä koskevien Baselin pankkivalvontakomitean ohjeiden (Corporate governance principles for banks, heinäkuu 2015) ja sisäisen hallinnon järjestämisestä annettujen Euroopan pankkiviranomaisen ohjeiden (GL 44) perusteella toimitusjohtajan ja ylimmän hallintoelimen puheenjohtajan tehtävien yhdistäminen tulisi sallia vain poikkeustapauksissa ja edellyttäen, että käytössä on korjaavia menettelyjä, joilla varmistetaan, että yhdistäminen ei vaaranna tehtäviin sisältyvien velvollisuuksien ja tilivelvollisuusvaatimusten täyttämistä.

12 **Onko pankin nimitysehdotuksia koskaan hylätty?**

Soveltuvuusarviointien tulokset eivät ole julkisia. EKP:n odotuksena on, että nimitettäväksi ehdotettujen henkilöiden hylkääminen on harvinaista. Pankit tietävät, että on ensisijassa niiden itsensä vastuulla valita ylimpään hallintoelimeen sellaisia jäseniä, jotka täyttävät kaikki soveltuvuusvaatimukset. Lisäksi ne voivat tukeutua EKP:n oppaaseen, josta käyvät ilmi soveltuvuusarviointia koskevat periaatteet, käytännöt ja menettelyt.

EKP:n soveltuvuusarviopäätökset eivät myöskään ole aina yksiselitteisen myönteisiä tai kielteisiä. Joskus EKP asettaa pankille tai arvioitavalle henkilölle puutteiden korjaamista koskevia ehtoja. Nimityksen ehdoksi saatetaan asettaa esimerkiksi lisäkoulutuksen suorittaminen, pankin ulkopuolisesta tehtävästä luopuminen eturistiriidan tai käytettävissä olevan ajan riittämättömyyden vuoksi taikka EKP:n pitäminen ajan tasalla meneillään olevasta oikeuskäsittelystä.

Lisäksi soveltuvuusarvioinnissa noudatetaan oikeudenmukaisen menettelyn periaatteita. EKP ilmoittaa pankille ja arvioitavalle henkilölle, jos sillä on epäilyksiä soveltuvuusvaatimusten täyttymisestä. Pankki voi myös itse vetää nimitysehdotuksen pois, jos näyttää ilmeiseltä, että havaittuja puutteita ei pystytä täysin korjaamaan.